

STANDARD UNECE FFV-36

za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo

PARADIŽNIKA

IZDAJA 2012

ZDRUŽENI NARODI
New York in Ženeva, 2012

OPOMBA

Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu

Standardi tržne kakovosti, ki jih je pripravila Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu pri Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo (UNECE), pomagajo spodbujati mednarodno trgovino, pospeševati proizvodnjo visoke kakovosti, izboljševati donosnost in ščititi koristi potrošnikov. Standarde UNECE uporabljajo vlade, proizvajalci, trgovci, uvozniki in izvozniki ter druge mednarodne organizacije. Zajemajo širok obseg kmetijskih proizvodov, vključno s svežim sadjem in zelenjavo, suhimi in posušenimi proizvodi, semenskim krompirjem, rezanim cvetjem, jajci in jajčnimi izdelki.

Pri dejavnostih delovne skupine lahko enakopravno sodelujejo vse članice Združenih narodov. Prosimo, da za več informacij o standardih v kmetijstvu obiščete našo spletno stran <www.unece.org/trade/agr>.

Sedanji pregledani standard za paradižnik temelji na dokumentu ECE/TRADE/C/WP.7/GE.1/2008/9 in ECE/TRADE/C/WP.7/2012/8, ki ga je pregledala in sprejela delovna skupina na svoji 66. in 68. seji.

Uporabljene oznake in predstavitve gradiva v tej publikaciji ne izražajo kakršnega koli mnenja Sekretariata Združenih narodov o pravnem statusu katere koli države, ozemlja, mesta ali območja ali njegovih organov ali o razmejitvi njegovih meja. Navedba imen podjetij ali trgovskih proizvodov ne pomeni, da so jih Združeni narodi potrdili.

Vse gradivo se sme brezplačno navajati ali ponovno tiskati, vendar je treba navesti vir.

S kakršnimi koli opombami ali poizvedbami se, prosimo, obrnite na:

Agricultural Standards Unit
Trade and Timber Division
United Nations Economic Commission for Europe
Palais des Nations
CH-1211 Geneva 10, Switzerland
E-naslov: agrstandards@unece.org

Standard FFV-02 UNECE za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo paradižnika

I. Opredelitev proizvoda

Ta standard se uporablja za paradižnik sort (kultivarjev), vzgojenih iz *Solanum lycopersicum* L., ki se potrošnikom dobavlja svež, ne pa za paradižnik, namenjen za industrijsko predelavo.

Paradižnik se lahko razvršča v štiri tržne tipe:

- "okrogli",
- "rebrasti",
- "izdolženi",
- "češnjev" paradižnik (vključno s paradižnikom "koktajl").

II. Določbe o kakovosti

Namen tega standarda je opredeliti zahteve glede kakovosti za paradižnik v fazi izvoznega nadzora po pripravi in pakiranju.

Če pa se uporablja v fazah po izvozu, smejo plodovi glede na zahteve standarda kazati:

- neznatno pomanjkanje svežosti in čvrstosti,
- plodovi, uvrščeni v razreda, ki nista razred "ekstra", pa neznatno kvarjenje zaradi njihovega razvoja in pokvarljivosti.

Lastnik/prodajalec proizvodov takih plodov ne sme razstavljeni ali jih ponuditi v prodajo ali dostaviti ali tržiti drugače kakor v skladu s tem standardom. Odgovoren je za spoštovanje te skladnosti.

A. Minimalne zahteve

Ob upoštevanju posebnih določb za vsak razred in dovoljenih odstopanj mora biti paradižnik v vseh razredih:

- nepoškodovan,
- zdrav, izločen je paradižnik, ki zaradi gnitja ali kvarjenja ni primeren za uživanje,
- čist, praktično brez vsake vidne tuje snovi,
- svežega videza,
- praktično brez škodljivcev,
- brez poškodb, ki bi jih na mesu povzročili škodljivci,
- brez neobičajne zunanje vlage,
- brez kakršnega koli tujega vonja in/ali okusa.

Če je paradižnik v grozdu, morajo biti peclji sveži, zdravi, čisti in brez vseh listov ter kakršne koli vidne tuje snovi.

Razvitost in stanje paradižnika morata biti taka, da lahko:

- prenese prevoz in ravnanje z njim,
- prispe v namembni kraj v zadovoljivem stanju.

B. Razvrstitev

Paradižnik se razvršča v tri razrede:

(i) Razred "ekstra"

Paradižnik v tem razredu mora biti odlične kakovosti. Biti mora sortno značilen.

Obarvanost paradižnika glede na stopnjo dozorelosti mora biti taka, da so izpolnjene zahteve iz zadnjega pododstavka oddelka A zgoraj.

Biti mora brez zelenega ovratnika in drugih pomanjkljivosti razen zelo neznatnih površinskih pomanjkljivosti, če to ne vpliva na splošni videz plodov, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti pakiranja.

(ii) I. razred

Paradižnik v tem razredu mora biti dobre kakovosti. Biti mora primerno čvrst in sortno značilen.

Biti mora brez razpok in vidnega zelenega ovratnika.

Dovoljene so lahko te nezkatne pomanjkljivosti, če to ne vpliva na splošni videz plodov, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti pakiranja:

- nezkatne pomanjkljivosti v obliki in razvitosti,
- nezkatne pomanjkljivosti v obarvanosti,
- nezkatne pomanjkljivosti kože,
- zelo nezkatni otiski.

Poleg tega ima lahko "rebrasti" paradižnik:

- zarasle razpoke dolžine največ 1 cm,
- brazgotine, ki ne smejo biti prevelike,
- majhen popek, ki ni oplutenel,
- znake oplutenosti, ki ne smejo presežati površine 1 cm²,
- tanko cvetno brazgotino podolgovate oblike (kot šiv), ki ne sme biti daljša od dveh tretjin največjega premera plodu.

(iii) II. razred

V ta razred se uvršča paradižnik, ki ne izpolnjuje zahtev za uvrstitev v višja razreda, izpolnjuje pa zgoraj določene minimalne zahteve.

Biti mora primerno čvrst (vendar je lahko nekoliko manj čvrst kot paradižnik I. razreda) in ne sme imeti nezaraslih razpok.

Dovoljene so te pomanjkljivosti, če paradižnik ohrani temeljne značilnosti glede kakovosti, sposobnosti ohranjanja kakovosti in predstavitve v enoti pakiranja:

- pomanjkljivosti v obliki in razvitosti,
- pomanjkljivosti v obarvanosti,
- poškodbe kože ali otiski, če plod ni resno poškodovan,
- zarasle razpoke, ki niso daljše od 3 cm pri okroglem, rebrastem ali izdolženem

paradižniku. Poleg tega ima lahko "rebrasti" paradižnik:

- več izrazitih brazgotin, kot je dovoljeno v I. razredu, ki pa ne smejo biti nepravilnih oblik,
- popek,

- znake oplutenosti, ki ne smejo presegati površine 2 cm^2 ,
- tanko cvetno brazgotino podolgovate oblike (kot šiv).

III. Določbe o velikosti

Velikost se določi z največjim premerom ekvatorialnega dela, maso ali štejem.

Naslednje določbe ne veljajo za paradižnik v grozdu ter so neobvezne za češnjev paradižnik in paradižnik "koktajl", ki je manjši od 40 mm v premeru, ter za II. razred.

Da se zagotovi izenačenost po velikosti, sme biti razlika v velikosti plodov v isti enoti pakiranja največ:

- (a) za paradižnik, katerega velikost se določi s premerom:
- 10 mm, če je premer najmanjšega plodu (kot je označen na pakiranju) manjši od 50 mm,
 - 15 mm, če je premer najmanjšega plodu (kot je označen na pakiranju) 50 mm ali več, vendar manjši od 70 mm,
 - 20 mm, če je premer najmanjšega plodu (kot je označen na pakiranju) 70 mm ali več, vendar manjši od 100 mm,
 - za plodove s premerom 100 mm ali več ni omejitve glede razlike med premeri.

Če se uporabljajo kode velikosti, je treba upoštevati kode in variacijske razpone iz te razpredelnice

<i>koda velikosti</i>	<i>premer (mm)</i>
0	≤ 20
1	$> 20 \leq 25$
2	$> 25 \leq 30$
3	$> 30 \leq 35$
4	$> 35 \leq 40$

<i>koda velikosti</i>	<i>premer (mm)</i>
5	$> 40 \leq 47$
6	$> 47 \leq 57$
7	$> 57 \leq 67$
8	$> 67 \leq 82$
9	$> 82 \leq 102$
10	> 102

- (b) Pri paradižniku, katerega velikost se določi z maso ali štejem, mora biti razlika v velikosti skladna z razliko iz točke a.

IV. Določbe o dovoljenih odstopanjih

Na vseh stopnjah trženja so v vsaki enoti pakiranja za plodove, ki ne izpolnjujejo zahtev za navedeni razred, dovoljena odstopanja glede kakovosti in velikosti.

A. Dovoljena odstopanja glede kakovosti

(i) Razred "ekstra"

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 5 % paradižnika, ki ne izpolnjuje zahtev za ta razred, izpolnjuje pa zahteve za I. razred. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 0,5 % plodov, ki izpolnjujejo zahteve glede kakovosti za II. razred.

(ii) I. razred

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % paradižnika, ki ne izpolnjuje zahtev za ta razred, izpolnjuje pa zahteve za II. razred. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 1 % plodov, ki ne izpolnjujejo niti zahtev glede kakovosti za II. razred niti minimalnih zahtev, ali nagnitih plodov.

Če je paradižnik v grozdu, je dovoljenih po številu ali masi 5 % paradižnikov, ki so se ločili od peclja.

(iii) II. razred

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % paradižnika, ki ne izpolnjuje niti zahtev za ta razred niti minimalnih zahtev. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 2 % nagnitih plodov.

Če je paradižnik v grozdu, je dovoljenih po številu ali masi 10 % paradižnikov, ki so se ločili od peclja.

B. Dovoljena odstopanja glede velikosti

Za vse razrede: dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % paradižnika, ki ne izpolnjuje zahtev glede velikosti.

V. Določbe o predstavitvi

A. Izenačenost

Vsebina vsake enote pakiranja mora biti izenačena in mora vsebovati samo paradižnik istega porekla, sorte ali tržnega tipa, kakovosti in velikosti (pri sortiranju po velikosti).

Zrelost in obarvanost paradižnika razreda "ekstra" in I. razreda morata biti praktično enaki. Poleg tega mora biti dolžina "izdolženega" paradižnika dovolj izenačena.

Vendar se lahko mešanica paradižnika izrazito različnih tržnih tipov in/ali barv pakira skupaj v enoti pakiranja, če so plodovi izenačeni po kakovosti, za vsako sorto, tržni tip in/ali barvo pa po poreklu.

Vidni del vsebine enote pakiranja mora biti reprezentativen za celotno vsebino.

B. Embalaža

Paradižnik mora biti pakiran tako, da je ustrezno zaščiten.

Notranji material enote pakiranja mora biti čist in take kakovosti, da preprečuje poškodbe plodov od zunaj ali znotraj. Dovoljena je uporaba materiala, zlasti papirja ali žigov s trgovskimi oznakami, če se pri tiskanju ali etiketiranju uporablja nestrupeno črnilo ali lepilo.

Nalepke, ki so posamično nalepljene na plodove, morajo biti take, da njihova odstranitev ne pusti nobenih vidnih sledov lepila ali poškodb na površini.

Enote pakiranja ne smejo vsebovati nobene tuje snovi.

VI. Določbe o označevanju

Vsaka enota pakiranja¹ mora imeti na isti strani enote pakiranja natisnjene te čitljive in neizbrisljive oznake, ki so vidne od zunaj:

A. Identifikacija

Pakirnica in/ali odpravnik/pošiljatelj:

Ime in dejanski naslov (npr. ulica/mesto/regija/poštna številka in država, če se razlikuje od države porekla) ali kodna oznaka, ki jo je uradno priznal državni organ.²

B. Vrsta proizvoda

- "Paradižnik" ali "paradižnik v grozdu" in tržni tip, če vsebina ni vidna od zunaj. Te podatke je treba vedno navesti za "češnjev" paradižnik (ali za paradižnik "koktajl") ne glede na to, ali je v grozdu ali ne.
- "Mešanica paradižnikov" ali ustrezno poimenovanje, če gre za mešanico paradižnika izrazito različnih sort, tržnih tipov in/ali barv. Če plodovi niso vidni od zunaj, je treba navesti tržne tipe in/ali barve ter količino primerkov posameznega tipa oziroma barve v enoti pakiranja.
- Ime sorte (neobvezno).

C. Poreklo proizvoda

- Država porekla³ in neobvezno območje pridelave ali nacionalno, regionalno ali lokalno krajevno ime.
- Pri mešanici paradižnika izrazito različnih sort, tržnih tipov in/ali barv različnega porekla je navedba vsake države porekla poleg imena sorte, tržnega tipa in/ali barve.

D. Prodajne oznache

- Razred
- Velikost (pri sortiranju po velikosti), izražena z najmanjšim in največjim premerom.

E. Uradni kontrolni znak (neobvezno)

Sprejeto leta 1961.

Zadnjič pregledano leta 2012.

V okviru programa OECD za uporabo mednarodnih standardov za sadje in zelenjavo je bila objavljena pojasnjevalna ilustrirana brošura o uporabi tega standarda. Publikacijo je mogoče dobiti v knjigarni OECD na: www.oecdbookshop.org.

¹ Te določbe o označevanju ne veljajo za prodajno embalažo, ponujeno v enotah pakiranja.

² Notranje zakonodaje številnih držav zahtevajo izrecno navedbo imena in naslova. Kadar pa je uporabljena kodna oznaka, je treba poleg nje navesti "pakirnica in/ali odpravnik (ali ustrezne okrajšave)", pred njo pa (črkovno) kodo države/ozemlja po ISO 3166, in sicer države porekla oz. države, ki je priznala kodno oznako.

³ Navesti je treba polno ali običajno uporabljeno ime.